

Helse- og omsorgsdepartementet
Krisestab HOD
Postboks 8011 Dep
0030 OSLO

Deres ref.: Covid-19 oppdrag 241
Vår ref.: 20/43958-6
Saksbehandler: Svein Høeg Henriksen
Dato: 25.11.2020

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 241 - Vurdering av unntak fra kravet om karantenehotell for utenlandske studenter

Vedlagt finnes svar på dette oppdraget.

Konklusjonen i svaret er at:

- HelseDirektoratet mener at organisering og oppfølging av studenter i ordinære studentboliger byr på mange utfordringer.
- Det vil også øke mobiliteten ved at de som ankommer grensen må fraktes til flere forskjellige steder.
- HelseDirektoratet vil derfor foreslå at kommunen innkvarterer studentene i egne studentkarantenehotell, eller i de ordinære karantenehotellene der man allerede har systemer for opplæring av ansatte og krav til fasilitetene.

Vennlig hilsen

Johan Georg Røstad Torgersen e.f.
direktør

Jon Hilmar Iversen
konsulent

Dokumentet er godkjent elektronisk

Kopi:
FOLKEHELSEINSTITUTTET, Utbrudd @fhi.no

Svar på covid-19 oppdrag fra HOD 241 - Vurdering av unntak fra kravet om karantenehotell for utenlandske studenter

Oppdragstekst

Oppdrag 241 – vurdering av unntak fra kravet om karantenehotell for utenlandske studenter

Justis- og beredskapsdepartementet har mottatt henvendelser fra flere universiteter om utfordringer ved karantenehotell for internasjonale studenter. Et av hovedspørsmålene dreier seg om universitetene gjennom studentsamskipnadene kan benytte sine studentboliger som karantenehotell for utenlandske studenter. Det er grunn til å tro at flere andre universiteter og høyskoler har lignende utfordringer og det er nødvendig å avklare prinsipielle og praktiske løsninger rundt dette. Det vil kunne dreie seg om et betydelig antall studenter.

Hovedregelen i revidert rundskriv om karantenehotell (G-26/2020) er at alle som skal i innreisekarantene, skal gjennomføre karantenen på karantenehotell. Enkelte persongrupper er unntatt fra plikten til å gjennomføre karantenen på karantenehotell, men utenlandske studenter kan ikke anses å være dekket av noen av unntakene.

En ordning med at studentboligene ved universitetene og høyskolene kan fungere som karantenehotell vil anses å ligge innenfor forskriftsbestemmelsene om karantenehotell, så sant studentboligene kan legge til rette for at karantenekravene kan overholdes.

En løsning hvor flere studenter med innreisekarantene kan være i studentboligene sine, vil kunne være en praktisk løsning som også bidrar til å redusere trykket på karantenehotellene. Med en slik løsning vil studentene ha én fast adresse de kan reise til og oppholde seg under hele utvekslingen. Dette vil imidlertid forutsette at universitetene og høyskolene inngår en avtale med de respektive Fylkesmennene og kommunene. Både kommune og Fylkesmann må gå god for at fasilitetene ved studentboligene er tilfredsstillende slik at de kan fungere som karantenehotell. Det vil blant annet innebære tilrettelegging av vakt hold, servering av mat, renhold, osv. Videre må universitet eller høyskole ta ansvar for at transporten fra grensen eller flyplassen til studentboligen blir forsvarlig, eller at det avtales med kommunen at de står for en forsvarlig transport.

Samtidig er det uklart om de ulike samskipnadene og studentboligene har tilstrekkelig kapasitet og evne til å ivareta smittevernet på like god måte som et mer tradisjonelt karantenehotell. Dette kravet må vurderes konkret for hver studentbolig som skal kunne brukes som karantenehotell. Det kan bli krevende å følge opp mange slike studentboligkarantenehoteller. Som et utgangspunkt synes det derfor mest aktuelt at dette etableres der det er snakk om en større gruppe studenter. Gjelder kravet om karantenehotellopphold bare få studenter, vil de heller ikke utgjøre noe stort press på nærmeste ordinære karantenehotell.

Helse- og omsorgsdepartementet ber om at Helsedirektoratet, i samråd med Folkehelseinstituttet, om det er smittevernfaglig forsvarlig at studentsamskipnadens studentboliger kan benyttes som karantenehotell for utenlandske studenter som skal i innreisekarantene.

Frist for oppdraget: onsdag 25. november.

Kontaktperson i Justis- og beredskapsdepartementet: Martin Kjellsen

Kontaktperson i Helse- og omsorgsdepartementet: Atle Gøhtesen

Folkehelseinstituttets vurdering

Oppsummering av FHI sin vurdering:

Folkehelseinstituttet vurderer at studentbolig kan anvendes som karantenehotell for utenlandsstudenter, forutsatt at boligen tilfredsstillt kravene til egnet karantenested.

Studentbolig som karantenehotell

Folkehelseinstituttet har utarbeidet råd for hva som kan regnes som egnet karantenested. I utgangspunktet gjelder de samme råd uavhengig av årsaken til at personen er i karantene. Vanligvis gjennomføres karantene i eget hjem.

Om studentboliger sier vi i våre råd:

- Studentboliger/-hybler/-kollektiv kan være egnet som oppholdssted dersom dette er personens eget hjem. Man bør da tilstrebe avstand til andre og minst mulig bruk av fellesarealer. Kommunelegen kan gjøre vurderinger rundt egnethet av boligen når personen defineres som nærkontakt.

Dette gjelder altså per i dag for personer som er i karantene fordi de er nærkontakter, mens personer i innreisekarantene som dette oppdraget gjelder, må innkvarteres på karantenehotell etter de nye bestemmelsene.

En ordning med bruk av studentboliger som karantenehotell slik det skisseres i oppdraget, vil ikke medføre noen økt risiko for smittespredning sammenlignet med et ordinært karantenehotell. Dersom en studentbolig anses å oppfylle kravene som nevnes i oppdragsteksten, er det smittevernfarelig forsvarlig å anvende denne som karantenested for personer i innreisekarantene.

Det er viktig at informasjon om karanteneregler, hvordan man forholder seg dersom man får symptomer og hvordan man får testet seg, gjøres kjent for studentene på språk de forstår.

Reise til et slikt karantenested kan skje på samme måte som annen reise til egnet karantenested, inkludert med offentlig transport når man følger de gjeldende reglene for når personer i karantene reiser med offentlig transport. Studentene bør informeres om overstående før avreise til Norge.

Det er i oppdraget ikke nevnt hvem som skal dekke eventuelle kostnader, for eksempel knyttet til servering av mat slik det skisseres i oppdraget. Dette bør avklares.

Helsedirektoratets vurdering.

Bakgrunn

Norge har vært i en raskt økende smittetrend, og er fremdeles i en ustabil situasjon. Forsterkede nasjonale og forsterkede lokale tiltak ble innført for å motvirke at situasjonen kom ut av kontroll. Målsettingen er nå å oppfylle regjeringens strategi om å slå ned smittespredningen slik at vi igjen kan drifte tilnærmet normalt.

Importsmitte har vært en av hovedutfordringene for den norske innsatsen. Importsmitte har anslagsvis stått for 20 % av de registrerte tilfellene, og det er grunn til å anta at det har medført betydelig sekundærsmitte i hele landet. Større utbrudd er knyttet til importsmitte, og flere sårbare kommuner har vært rammet av dette.

Om karantenehotell

Da forsterkede reiserestriksjoner skulle innføres tilsa smittesituasjonen at det kunne være nødvendig å stenge grensene på samme måte som vi gjorde i mars. For å unngå dette ble karantenehotellordningen innført, fordi den ble vurdert som et mindre inngripende alternativ.

I tillegg til ovennevnte var målsettingen med tiltaket blant annet at:

1. Det var nødvendig å redusere forekomsten av importsmitte for å motvirke smittespredning og ha mulighet til å slå ned smittetallene. Innføring av karantenehotell ville sikre at smittede personer ikke reiste videre før smittestatus var avklart. Dette ville beskytte mot videre smittespredning i Norge, og redusere kapasitetspresset som var økende i mange av landets kommuner, særlig knyttet til gjennomføring av TISK-strategien. Dersom TISK ikke kunne opprettholdes i enkelte kommuner, kunne Norge vanskelig gjennomføre strategien om å slå ned smittespredningen igjen og holde den nede.
2. Kommunene rapporterte at det mange steder ikke var kapasitet til å føre tilsyn med at karantenefasiliteter som ble brukt var egnede, eller til å føre tilsyn med at karantenekravene ble overholdt. Det er heller ingen god oversikt over tilreisende til landets kommuner som er pålagt karanteneplikt, og gjennomføring av tilsyn er derfor i seg selv en utfordrende oppgave for kommunene. Disse faktorene, kombinert med at etterlevelsen av karantenekravene i enkelte grupper var lav, gjorde at det ble vurdert som nødvendig og forholdsmessig å innføre ordningen med karantenehotell.
3. Ordningen ville lette tilsynsoppgavene, og redusere smittefaren, i de av landets kommuner som ikke er innreisesteder. Dette ble vurdert som nødvendig i en situasjon der hovedfokuset er å slå ned smittespredning og opprettholde kapasitet.
4. I innreisekommuner ble det vurdert at tilsynsoppgavene kunne forenkles ved at tilsyn i all hovedsak kunne gjennomføres på enkelte steder og samlet, heller enn spredt i den enkelte kommune. Ordningen ville også avhjelpe problemstillinger knyttet til manglende oversikt over reisende, fordi innreisende ville dra direkte til et karantenehotell.

I en situasjon der Norge har etablert omfattende tiltak for å slå ned smittespredningen, er det viktig at tiltakene ikke uthules ved for omfattende unntaksordninger. Mange unntak kan samlet sett forsinke målet om å snu situasjonen og slå ned smittespredningen.

Jo lenger tid det tar før vi snur trenden og oppnår god kontroll, jo større skadevirkninger vil vi se både samfunnsøkonomisk, samfunnsmessig, folkehelsemessig og for driften av helse- og omsorgstjenesten. Årsaken til dette er at tiltaket vil måtte stå lenger dersom vi ikke strammer tilstrekkelig inn når tiltak først iverksettes. Individuelle hensyn må i en slik situasjon konkret avveies mot befolkningens samlede behov.

Om egnet karantenested for utenlandske studenter

Helsedirektoratet tar utgangspunkt i at utenlandske studenter kommer inn under de gruppene som det i dag settes krav til i form av krav om test mindre enn 72 timer før avreise og krav til å være i karantenehotell dersom de ikke har bosted eller eier bolig i Norge.

Hensikten med dette kravet har vært å hindre importsmitte basert på erfaringer fra høsten 2020 der vi så mye smitte som en følge av mangelfull etterlevelse av karantene-reglene, ikke minst i forhold til hva som kan anses å være "egnet" karantenested. Helsedirektoratet har i likhet med FHI vært klare på at for eksempel brakkerigger ikke tilfredsstillende kravene hvis de ikke har enerom, eget toalett og eget kjøkken, eventuelt matombæring.

Vi er således enige med FHI i at studentleiligheter kan betraktes som egnet karantenested på linje med brakkerigger dersom Universitetet tar ansvar for at det sørges for separate enheter, det vil si at

Hdir 25.11.2020

man ikke installerer flere studenter i hver studentbolig, og tar ansvar for tilstrekkelig personale til å sørge for smitteverntiltak, siden det her ikke er noe arbeidsgiveransvar mener vi også at kommunen bør godkjenne dette smittevernfaglig.

Konklusjon

Helsedirektoratet mener at organisering og oppfølging av studenter i ordinære studentboliger byr på mange utfordringer for å kunne regnes som egnet. Det vil også øke mobiliteten ved at de som ankommer grensen må fraktes til flere forskjellige steder. Helsedirektoratet vil derfor foreslå at kommunen innkvarterer studentene i egne studentkarantenehotell, eller i de ordinære karantenehotellene der man allerede har systemer for opplæring av ansatte og krav til fasilitetene.